

27A:6

På begäran av fastighetsägare lade kommun om avloppsledning i gata för att möjliggöra anslutning med självfall av fastighetens källaravlopp. Kostnadsansvaret för sådan åtgärd hade inte reglerats i va-taxa. Kommunen har inte ansetts berättigad att genom avgift från fastighetsägaren ta ut bidrag till kostnaderna för omläggningen utan betalningsåtagande från denne.

Vid årsskiftet 1971/1972 förvärvade A.S. två fastigheter belägna i stadsdelen Gamla Norr i Västervik. På fastigheterna fanns äldre bebyggelse vilken sedan länge varit ansluten till kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning. Det i va-anläggningen ingående ledningsnätet gatan hade anlagts i början av 1900-talet. Stadsdelen Gamla Norr är bebyggd huvudsakligen med trähus från 1700- och 1800-talen. Enligt för området gällande planbestämmelser skall sanering inom området ske på sådant sätt att skalan på befintlig bebyggelse och gatunät behålls. Gällande stadsplan medger att nybebyggelsen förses ned källare.

Den gamla bebyggelsen på fastigheterna har numera rivits och ersatts med två enfamiljshus, ett på vardera tomten. Bägge husen har källarvåning. Byggnadslov meddelades den 6 juli 1972 och arbetet påbörjades under senare hälften av september samma år. A.S. hade redan dessförinnan överlåtit ena fastigheten. Såsom tillträdesdag för nye ägaren hade överenskommit den 1 juli 1972.

I samband med att byggnadsarbetena på fastigheterna påbörjades lät Västerviks kommun ombesörja sådan sänkning av ledningen för spillvattenavlopp i gatan att anslutning med självfall från källargolvs nivå i de nya byggnaderna till gatuledningen blev möjlig. Avloppsledningen sänktes något mer än en meter på en sammanlagd sträcka om 32 meter.

Enligt tillämplig va-taxa för Västerviks kommun skall, när ny bebyggelse uppförs på fastighet, som förut anslutits till va-anläggning, anslutningsavgift erläggas såsom vid nyanslutning. Avgiften för enfamiljshus utgör 5 000 kr. Va-taxan innehåller därjämte bl a följande, under punkten 13 intagna bestämmelse: "Om efter ansökan och särskilt medgivande av kommunstyrelsen ledning utförts på annat sätt (exempelvis större dimension eller större ledningsdjup) eller försetts med andra anordningar än vad kommunstyrelsen funnit erforderligt eller extra servisledning anlagts eller förlagts till extra rörgrav, skall den som begärt arbetets utförande, förutom anslutningsavgift och tilläggsavgift enligt mom 2 eller 6, erlagga full ersättning härför på tid som kommunstyrelsen i räkning närmare anger".

Vidare förekommer under punkten 4 i de av kommunfullmäktige antagna allmänna bestämmelserna för brukande av kommunens anläggning (ABVA) bl a följande bestämmelse: "Vad gäller särskild anordning, som erfordras endast för viss eller vissa fastigheters behov, såsom anordning för tryckstegring eller uppfordring, åvilar kostnaden härför - vederbörande fastighetsägare om ej va-verket annat bestämt". – Med anledning av nybebyggelsen

på fastigheterna påförde kommunen fastighetsägarna dels föreskrivna anslutningsavgifter 5 000 kr per fastighet, dels - såsom bidrag till kostnaden för ledningsarbetet i gatan - särskilda engångsavgifter om 2 000 kr per fastighet. Till stöd för sistnämnda avgiftskrav åberopades att A.S. såsom ägare av fastigheterna begärt att kommunens spillvattenavloppsledning i gatan skulle sänkas samt att kommunstyrelsens arbetsutskott den 26 september 1972 beslutat att kostnaderna för detta arbete skulle intill ett belopp av 4 000 kr täckas genom avgifter från fastighetsägarna.

A.S. väckte talan mot kommunen och yrkade att Va-nämnden måtte fastställa att han inte var skyldig att, utöver föreskriven anslutningsavgift, utge den särskilda engångsavgift om 2 000 kr som kommunen påfört honom för fastigheten. Han anförde därvid: Han fick nybyggnadskartor för fastigheterna i mars 1972. På dessa hade plushöjderna för de blivande förbindelsepunkterna på va-nätet i gatan givits. Därav framgick att spillvattenavlopp från källarna på den projekterade bebyggelsen inte skulle kunna föras ut till gatuledningen med självfall utan att gatuledningarna sänktes eller att nivån på källargolven höjdes med åtminstone 50 cm. Den senare lösningen bedömde A.S. och dennes konsult hos Västerviks kommun friställde byggnadsarkitekten P.K. såsom inte godtagbar, framför allt ur estetisk synpunkt. Den skulle nämligen innebära att sockelhöjderna skulle komma att bli alltför höga. A.S. och P.K. bestämde sig därför för att höra efter om kommunen var villig att sänka gatuledningen, vilken enligt vad de erfarit var gammal och förmodligen ändå skulle ha behövt bytas ut inom en nära framtid. De besökte gemensamt gatuchefen i Västervik, G.S. för att diskutera frågan med denne. Samtalet fördes närmast mellan G.S. och P.K. G.S. lämnade inte något bestämt besked att ledningen skulle komma att sänkas men A.S. fick det intrycket att en ledningssänkning inte innebar några svåra problem och att G.S. var positivt inställd till saken. Ingenting nämndes om att ett sådant arbete skulle medföra någon kostnad för A.S. Efter samtalet med G.S. skrev A.S. den 25 april 1972 ett brev till kommunstyrelsen, i vilket han anhöll om bekräftelse på att kommunen skulle komma att utföra den behövliga ledningssänkningen. Därefter hade han ett samtal med kommunalrådet A "för att påskynda beslutsfattarna". Troligen genom kommunalrådets ingripande upprättades i maj 1972 inom gatukontoret ritningar beträffande omläggning av spillvattenledningen i gatan. A.S. mottog därefter reviderade nybyggnadskartor för fastigheterna. På dessa hade nya plushöjder angivits för förbindelsepunkterna. Revideringen var daterad den 14 juni 1972 och de nya plushöjderna innebar att projekteringen av husen kunde slutföras enligt de ursprungliga planerna. Sedan byggnadslov meddelats den 6 juli 1972, påbörjades den 15 september 1972 rivning av den gamla bebyggelsen. Den 26 september 1972 satte man igång att gräva för nybebyggelsen och samtidigt inledde kommunen sitt arbete med ledningsomläggningen i gatan. Först den 5 oktober 1972 blev A.S. genom protokollsutdrag från arbetsutskottets sammanträde den 26 september 1972 informerad om att extra avgifter skulle tas ut för ledningsomläggningen. Eftersom A.S. inte beställt ledningsarbetet av kommunen

och kommunen inte heller, innan arbetet påbörjades, upplyst honom ansåg han sig inte skyldig att betala sådan avgift. Om kommunen meddelat att arbetet skulle medföra särskild kostnad för honom skulle han ha haft möjlighet att överväga andra lösningar. I andra hand hävdar han att kommunen, oberoende av om beställning skett eller inte, inte är berättigad att utta avgift för ledningsomläggningen utöver vad som utgår i anslutningsavgift, eftersom kommunen med hänsyn till att ledningarna var gamla och låg på ett djup som inte medgav bebyggelse med normalt källardjup ändå varit skyldig att - mot ersättning enbart i form av nya anslutningsavgifter - byta ut ledningarna och sänka avloppsledningen.

Kommunen bestred A.S:s talan och anförde: A.S. har beställt sänkning av ledningen dels muntligen vid ett besök hos gatuchefen under mars eller april 1972, dels skriftligen i brevet till kommunstyrelsen den 25 april 1972. Härutöver har flera underhandskontakter tagits i frågan mellan kommunens gatu- och byggnadskontor samt A.S:s arkitekt. Kommunen har inte bedömt ledningssänkningen såsom behövlig med tanke på va-anläggningens funktion utan arbetet har utförts enbart på grund av A.S:s begäran samt för att tillmötesgå dennes önskemål om att slippa pumpa avloppsvatten från husen. I enlighet med bestämmelserna i va-taxan och ABVA är A.S. därför skyldig att i den omfattning arbetsutskottet beslutat genom särskild avgift bidra till kostnaderna för ledningsomläggningen. Redan vid besöket hos gatuchefen underrättades A.S. om att arbetet skulle medföra extra avgift. Besked om storleken av avgiften fick A.S. dock sannolikt först i och med att han mottog arbetsutskottets beslut. Ledningarna i gatan var visserligen räkenskapsmässigt avskrivna. Från teknisk synpunkt var de emellertid fullt användbara och avloppsledningen låg på ett djup som med tanke på bebyggelseförhållandens i Västerviks äldre delar och gällande planbestämmelser får anses motsvara ortens sed. En modernisering av nätet i området hade endast inneburit att separat dagvattenledning nedlagts. Om ledningarna varit från teknisk synpunkt avskrivna och därför behövt läggas om, hade de lagts på samma djup som tidigare.

Va-nämnden, som höll förhör dels på A.S:s begäran med denne själv, dels på kommunens begäran med G.S. och P.K., yttrade: I målet är fråga om va-avgift som huvudman för allmän va-anläggning betingat sig såsom vederlag för viss på fastighetsägares begäran vidtagen åtgärd och som inte låter sig beloppsmässigt bestämmas med ledning av föreskrifter i va-taxa utan ytterst är beroende av kostnaden för åtgärden. För uttag av sådan avgift måste förutsättas, utom annat, att huvudmannen och fastighetsägaren avtalat inte bara att åtgärden skall komma till stånd utan också att åtgärden helt eller delvis skall bekostas av fastighetsägaren.

Av vad A.S. själv uppgivit framgår visserligen att denne riktat en begäran till kommunen om sådan omläggning av avloppsledningen i gatan att den projekterade bebyggelsen på fastigheterna kunde få källaravlopp med självfall till kommunens ledning. Utredningen i målet ger emellertid inte något stöd för att A.S. vare sig muntligen eller skriftligen utfäst sig att i form av särskild va-avgift

helt eller delvis bekosta detta arbete. Oavsett om kommunen eljest skulle ha varit berättigad att utta sådan avgift från A.S., föreligger därför inte laga grund för avgiftsanspråk. A.S:s talan skall följaktligen bifallas.

Med bifall till A.S:s talan fastställde Va-nämnden att A.S. inte var skyldig att utge den särskilda va-avgift om 2 000 kr som kommunen påfört honom med anledning av ledningsomläggningen i gatan.

Beslut: 1976-02-06, BVA 5

Mål nr: VA 104/73